

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ**

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

**ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ**

Αθήνα, 16 Δεκεμβρίου 1998

Με ιδιαίτερη χαρά συμμετέχω στην σημερινή εκδήλωση. Η πολιτική έχει έντονη τη σφραγίδα της καθημερινότητας. Τα παιχνίδια εντυπώσεων, κυριαρχούν. Ό,τι έχει σχέση με αξίες, μακροπρόθεσμες επιδιώξεις, επηρεασμό λειτουργίας της κοινωνίας, συγκαλύπτεται από τα γεγονότα της ημέρας. Είναι ένα κόσμος που ζει σε μία υπερβολή και ένταση που δεν ανταποκρίνεται πάντα στην πραγματικότητα.

Η λογοτεχνία αν και πλάθει ένα κόσμο με φαντασία επιτρέπει μια καλύτερη προσέγγιση στον άνθρωπο, τα προβλήματά του, τα σταθερά στοιχεία στη ζωή μας.

Χαίρομαι λοιπόν για την επαφή με εκείνους που με ρεαλισμό, συνέπεια, όραμα δίνουν την εικόνα της ζωής μας, αυτούς που ενώ ελάχιστα επηρεάζουν άμεσα, μακροπρόθεσμα καθορίζουν. Και καθορίζουν στην ίδια επιθυμητή για μένα κατεύθυνση, στη κατεύθυνση της γνώσης, της δημιουργίας, της ευαισθησίας για τα ανθρώπινα προβλήματα.

Οι σχέσεις της Πολιτείας με τους δημιουργούς αναπτύχθηκαν ιστορικά περισσότερο υπό τη σκιά της απειλής και της καχυποψίας. Ας μην ξεχνάμε τη λογοκρισία, την προπαγάνδα, τα βιβλία στην πυρά, την χρησιμοποίηση γνωστών συγγραφέων προς όφελος κάποιου είδους πολιτικής. Οι σχέσεις δεν υπήρξαν ισότιμες ακόμη και σε πιο ευνοϊκές στιγμές όταν η Πολιτεία έδειχνε γενναιοδωρία ή παρείχε προστασία στους δημιουργούς. Ο ρόλος του μαικήνα

ήταν συνδεδεμένος με ανταλλάγματα. Όμως σήμερα τα πράγματα τουλάχιστον εδώ στον τόπο μας έχουν αλλάξει. Οι νέες συνθήκες απαιτούν περισσότερη γνώση, άτομα πιο μορφωμένα, πιο ικανά σ' ένα πιο ανταγωνιστικό κόσμο. Οδήγησαν σε μια πιο συστηματική οργάνωση του πολιτιστικού πεδίου. Αυτό είναι το καινούργιο στοιχείο. Το μοντέλο της πολιτιστικής πολιτικής διαφέρει από χώρα σε χώρα - αλλού είναι αποκεντρωμένο όπως στη Γερμανία, αλλού διαπνέεται από την ανεξαρτησία οργανισμών όπως είναι το αγγλοσαξωνικό, αλλού είναι συγκεντρωτικό όπως στη Γαλλία, κι αλλού στηρίζεται στην κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων όπως στις ΗΠΑ - ωστόσο δεν παύει να ορίζεται και από κανόνες που συνδιαμορφώνονται από την πολιτεία.

Η νεοφιλελεύθερη φιλοσοφία υποστηρίζει ότι μόνη η αγορά κάνει τις αναγκαίες επιλογές και άρα η παρέμβαση του κράτους θα πρέπει να αποκλείεται. Δεν συμφωνούμε μ' αυτή την άποψη. Όλοι γνωρίζουμε σήμερα ότι η υπόθεση του πολιτισμού συνδέεται στενά με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, με την εκπαίδευση, με τον τρόπο ζωής, τις κοινωνικές μας αξίες που καθορίζουν τις νέες γενιές. Δεν μπορούμε να απέχουμε. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Η αγορά του πολιτισμού διευρύνεται και παγκοσμιοποιείται. Η γλώσσα και η κουλτούρα μας δεν πρέπει να χάσουν το έδαφος που τους ανήκει. Τα ΜΜΕ και οι νέες τεχνολογίες οδηγούν σε νέες πολιτιστικές συνήθειες, επηρεάζουν μαζικά μεγάλες ομάδες του πληθυσμού. Χρειάζεται απέναντι στη δικιά τους πολιτική

και η δικιά μας άποψη. Για να διαφυλάξουμε τις ελευθερίες και τις δυνατότητές μας. Θεωρώ γι' αυτό σημαντικό το γεγονός ότι έχουμε μία συγκροτημένη άποψη και μία συστηματική πολιτική γύρω από τα θέματα αυτά στη χώρα μας, ότι έχουμε μια πολιτική πολιτισμού που την χαρακτηρίζει η «Διαχρονία και η Συνεργεία» για να χρησιμοποιήσω τον τίτλο του πρόσφατου βιβλίου του κ. Βενιζέλου.

Στις μέρες μας η πολιτιστική ελευθερία και δημιουργία επηρεάζεται αρνητικά από τον παθητικό καταναλωτισμό και την άκριτη παρακολούθηση των ΜΜΕ, από τα υψηλά ποσοστά του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού. Κι επίσης, ο πολιτισμός μας κινδυνεύει από τη μονοπωλιακή παραγωγή ομογενοποιημένων προϊόντων, από την παραγωγή χαμηλής ποιότητας προϊόντων. Σ' αυτά τα σημεία είναι απαραίτητο να παρεμβάλλεται η πολιτεία. Να εξασφαλίζει τον πλουραλισμό τη δυνατότητα δημιουργίας, την ανάπτυξη πρωτοβουλιών. Να προωθεί με την πολιτιστική πολιτική την δυνατότητά των πολιτών για πολιτιστική συμμετοχή το δικαίωμα τους για ποιότητα. Σ' αυτό στοχεύουν οι παρεμβάσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει.

Έχω πλήρη συνείδηση του οικονομικού προβλήματος που υπάρχει στο χώρο του πολιτισμού και των μικρών κονδυλίων του προϋπολογισμού του Υπουργείου Πολιτισμού. Ζω άλλωστε τις πιέσεις που ασκεί ο κ. Βενιζέλος. Είμαι όμως αρκετά αισιόδοξος για δύο λόγους γενικούς αλλά και

συγκεκριμένους. Ο πρώτος είναι η σταθερή βελτίωση της οικονομικής κατάστασης συνδυασμένη με την ένταξή μας στην ΟΝΕ. Θα απελευθερώσει σημαντικά κονδύλια τα οποία θα στραφούν σε άλλες πολιτικές μεταξύ των οποίων θέση κατέχει η πολιτιστική πολιτική. Ο δεύτερος λόγος είναι η προετοιμασία που έχει κάνει το Υπουργείο Πολιτισμού ενόψει του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ιδίως ως προς τις πολιτιστικές υποδομές. Υπάρχει μια πολύ θετική προοπτική, παρότι το ποσοστό του πολιτισμού στο Γενικό Προϋπολογισμό είναι ακόμη τόσο δυσάρεστα μικρό.

Μια και μιλάμε σε μια συνάντηση συγγραφέων οφείλουμε να πούμε ότι ο αναλφαβητισμός και οι βιβλιοθήκες είναι δύο πρώτης προτεραιότητας προβλήματα. Οι έρευνες του Ε.Κε.Βι. βοήθησαν να συνειδητοποιήσουμε καλύτερα το μέγεθός τους. Σύντομα θα αναληφθούν γενναίες πρωτοβουλίες στους δύο αυτούς τομείς που αφορούν τα Υπουργεία Πολιτισμού και Παιδείας έτσι ώστε σε έναν ορίζοντα πενταετίας να έχουμε κάνει ουσιαστικά βήματα και σε αυτό θα θέλαμε τις ιδέες και τη συμπαράστασή σας.

Σήμερα όμως είμαστε εδώ για να τιμήσουμε τη λογοτεχνία, για να επισημάνουμε την αναγνώριση της Πολιτείας απέναντι στους έλληνες συγγραφείς. Το τονίζω αυτό, διότι συχνά ο βραβεύων εμφανίζεται σαν να είναι αυτός που προσδίδει το κύρος σε ένα βραβείο. Στην προκειμένη περίπτωση τα βραβεία αυτά αποτελούν ελάχιστη συμβολική και ηθική

ανταμοιβή της Πολιτείας προς τους βραβευμένους, ελάχιστη αναγνώριση της προσφοράς τους στην τέχνη. Στο πρόσωπο τους βραβεύεται το πεδίο της πεζογραφίας, της ποίησης, της παιδικής λογοτεχνίας και της μετάφρασης. Στο πρόσωπό τους βραβεύονται όλοι όσοι συμβάλλουν να υπάρχει και να αναπτύσσεται η λογοτεχνία μας.

Τα τελευταία χρόνια το ελληνικό βιβλίο αποκτά όλο και μεγαλύτερη υπόσταση, τόσο στην χώρα μας όσο και στο εξωτερικό. Είμαστε σίγουροι ότι σύμφωνα με το σχέδιο που έχει επεξεργαστεί και εφαρμόζει το Υπουργείο Πολιτισμού το 2001, στην Διεθνή Έκθεση της Φραγκφούρτης, η Ελλάδα θα δείξει στον κόσμο ένα πολύ σημαντικό πρόσωπο δημιουργίας. Η Έκθεση θα χρησιμοποιηθεί ως αφετηρία για την μεγαλύτερη προώθηση του ελληνικού βιβλίου και του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό.

Εύχομαι τα βραβεία που θα απονεμηθούν να συντελέσουν ώστε τα βιβλία που βραβεύονται να διαβαστούν από όσο το δυνατόν περισσότερους αναγνώστες. Αλλά κυρίως να συμβάλουν στην άμιλλα για μια όλο πιο πολύπλευρη και ποιοτικά καλύτερη δημιουργία.